

Hej vänner och kamrater!

Det är en stor ära för mig att få öppna Väcka för fred 2013 i Göteborg. Första Väcka för Fred hölls 1987 och då var jag med. Initiativtagare då var Kyrkornas organisationer. Vi höll till i Slottsskogen i ett jättetält och upprepade den kraftansträngningen fem år i rad. Nu återupplivas en gammal tradition. Jag heter Erni Friholt och kommer från Fredsrörelsen på Orust. Sedan tre år tillbaka är Orust kommun, på vår uppmaning, medlem i Mayors for Peace, Borgmästare för Fred. Från kommunalrådet Lars Åke Gustavsson har jag med en hälsning. Den lyder såhär:

”Orust har varit medlem i det världsomspännande nätverket Mayors for Peace sedan 2010. Det är mycket angeläget och viktigt att det finns engagemang för fredsfrågor för att nå målet – fred på jorden. Orust kommun önskar lycka till under Väcka för Fred och i framtiden.”

Och Fredsrörelsen på Orust skickar de hjärtligaste hälsningar med beundran till Fredsam som står bakom denna satsning. Ett fantastiskt program har ni åstadkommit som vi hoppas ska väcka uppmärksamhet och nyfikenhet och ge många nya medlemmar till de många föreningar som står bakom Fredsam, hela 22 stycken.

När vi startade Fredsam i Gbg år 1981, alltså för 32 år sedan, var vi 11 organisationer. Den viktigaste gemensamma satsningen varje år då var, utöver Väcka för fred från 1987, Lucia för Fred, som ju också tagits upp igen till mångas glädje.

Då ville vi brännmärka Natos sk dubbelbeslut att utplacera 572 kärnvapenbärande missiler i Europa, riktade mot Sovjetunionen. Det utlöste en stark rädsla men också beslutsamhet och fredsrörelsen växte i hela Europa. För er som inte var med då är det nog svårt att förstå de starka reaktionerna. Det talades allmänt om kärnvapenkrig och vi i Fredsrörelsen skulle stoppa det. De stora fredsmarscherna såg dagens ljus. En gick ända till Paris 1981, till Minsk året därpå, där var jag och Ola med, och till Washington 1983.

Kärnvapenbasen Greenham Common i England belägrades i årtal, från 1981 till 1995, av fredskvinnor och här i Göteborg har ingen glömt det stora Nordiska fredsmötet 1982 där tiotusentals människor drog genom stan till Ullevi och fredsmanifestationerna där.

Kvinnornas fredsresa som gick till världens regeringar med fem livsviktiga frågor startade 1984 i Sverige och avslutades i New York 1988.

På Orust uppfördes det stora Fredsspelet 1985 där medlemmar satte sina hus i pant för att klara kostnaderna. Ja, fred är inte gratis. Fredsarbete kostar.

Luciasången fick ny text varje år som min Ola stod för. 1981 lät det t ex så här: jag tar 1:a och 4:e strofen:

Rustat står Nato mot
Warszawapakten.
Mot oss ett dödligt hot
är kärnvapenmakten.
Bort nu med krig och mord
från denna sköna jord!
Systrar är vi ju och bröder
från norr till söder.

Världens tyranner får
svenska kanoner.
Hedern som varit vår
säljs för miljoner.
Bort allt förräderi!
Hedern försvarar vi.
Systrar är vi ju och bröder
från norr till söder.

Alla dessa manifestationer, möten, seminarier, marscher, ickevåldsaktioner föregås ofta av långa förberedelser. Det vet ni ju alla som är här idag. Nå, vad säger ni? Är det värt det? Leder det någonvart? Är sättet vi angriper missförhållandena på det rätta? Kan vi se något ljus i tunneln?

Har vi inte alla blivit mer pessimistiska med tiden? Och drönarna drönar... Den arabiska våren – vi älskade den – och nu? Bävande hör vi på de senaste nyheterna från Egypten, från Syrien, från Irak, Iran, Kongo, Afghanistan ... Vad ska vi tro? Vad ska vi göra? Systrar är vi ju och bröder...

Kanske är det inte så fel att vara pessimistisk tillsammans – jag menar vi är ju ingen hallelujakör – samtal kan bli till konstruktiva dialoger. Vi behöver bekämpa hatet som förvrider historien. Hur gör vi det? Och medan vi försöker komma på bra svar kan vi känna efter: visst är vi också glada, visst ser vi varandra, våra gemensamma ansträngningar? Fred ska byggas på rättvisa och delaktighet.

Vi har många vägar att gå. Var och en för sig i sitt liv, och alla tillsammans. Gandhi sa: Det finns ingen väg till fred. Fred är vägen!

Det är vad vi väljer att göra från dag till dag! Vi kan ändra vår livsstil mot mindre slöseri, minskat stöd till exploaterande företag. Vi kan föra en orädd

och uppriktig debatt, privat och offentligt. Det borde vara lätt att hitta en fråga att engagera sig i när Nato bombar och förstör havet här utanför Göteborg, eller när frukten vi köper i affärerna är bemängd med en massa gifter. Det blir snabbt kontroversiellt, ja själva freden blir kontroversiell, för den byggs via konflikter. Det är just där vi inte ska tveka. Det är där det behövs kunskap, oräddhet och uthållighet. Vi måste tackla de orättvisor och övergrepp som vår kultur lever och blomstrar på – och hotas av.

Fred är att förstå, ha medkänsla och göra kraftfullt motstånd!

Jag önskar er och oss alla mycket civilkurage och uthållighet. EF 2013